

Vikati teritamine – pinnimine ja luiskamine

Uma Leht nr 183, piimäkuu 16. päiv 2009 aastagal

Vikadi tsagamisõ jaos oll' vanast eräle pink

Mandli Sulõv

Seo vikadi tsagamisõ pingi tekk' 1934. aastagal Lasva kandi miis Helistvee Jaan

Koskil 1960. aastidõ keskpaigan, ku ma olli 15aastanõ poiskõnõ, opas' vanaesä minno kodotalon Kähril vikatiga haina niitmä. Muud toimõndamist kah viil mano, midä niitmise man vaia läts'.

Niitmise saa kipõlt selges, ku hää vikat om. Kunst om vikadi tsagamisõn ja tahuga teräväs tõmbamisõn. Vanaesäl oll' laja alusõga alasi, mis oll' paku sisse lüüd. Kiilu kujoga alasi om kah, midä om tegelikult keremb selges oppi, ku lajapõh'alidsõ alasi pääl tsagamist. Vikadi terrä piät nakkama kandsust pääle tsagama. Vasara pinniga tulõ lüvvä terä veerest 1-2 millimiitre kavvõndast.

Õigõl tsagamisõl piät käsi künnärpääst liikma, vasarat käe liikmise suunan hoitma ja sõs terä pääle lüümä.

Ei tohe vasarat üles-alla liiguta ja nii lüvvä. Võit terä är viriläle pessä.

Mul juhtu ka tuud asja, a sõs vanaesä esi parand' tuu via är. Piät loho vällä tsagama. A inämbüiste võisõ tuu vikat ärviskamisõs minnä.

Algusõn väsus käsi väega är. Seo tüü taht har'otamist. Päältkaiõn om vikadi tsagaminõ lihtsä, a tegelikult om vaia õigõtt oppajat.

Ka vikadi tõmbaminõ om umajago kunst.

Piät otsma laja teräga Vinnemaalt peri tahu, midä parhilla Magaziini poodist või saia, a ku saa-i, sis piät turgõ päält nuhkma. Neo Euro piinü teräga tahu ei kõlba vikadi tõmbamisõs.

Vikatit piät tõmbama seestpuult tsipakõnõ kõvõmbalõ ku välästpuilt.

Tõmbamist tulõ alosta kandsust ja liiku terä otsa poolõ. Nii mitu kõrda. Egäl vikadiumanigul omma tõmbamisõn kah uma nipi.

Seo tüü man om vaia õnnõ nii pall'o tiidmist, et terrä nührüs ei tõmba. Näpuga piät terrä pruuvmä, risti tõmmatõn. Ku terä om hää, sõs näpp ku vilistäs, a ku nühr, sõs näpp tulõ terrä piten kahistõn. Ka vikadi tõmbamist om vaia inne oppi, a ku selges saa, sis tõmba vai pümmest pääst.

Seo vikaditsagamisõ pink pakuga ütenkuun om peri Lasva kandist Mäessaarõ küläst Järveotsa talost. Seo om tennü Helistvee Jaan 1934. aastagal. Timä om täämbädses külh joba är koolnu.